

plodil, in zdaj so Nemci spet svoj starodavni vojni klic sprejeli, kterege so si Rusi od Germanov izposodili. Opomniti je, da se je klic „hurrah“ tudi v 7letni vojski mnogokrat čul in sicer v krdelih cesarskih slovenskega rodú; kričali so „hurraj“, to je „v raj“ (paradiž); ta klic se menda bolje vjema z ruskim „hurrah“ kakor s starogermanskim „harra“.

Jugoslavenstvo.

* Jugoslavenska akademija v Zagrebu je ravnokar izdala 10. svojo knjigo pod naslovom: „Rad jugosl. akad. znanosti i umjetnosti“, ktera obsega dva obširna članka: enega od S. Ljubića „o Markanturu Dominisu Rabljaninu“, drugega od dr. Fr. Račkoga „Bogomili i Patareni“ (drugi del.)

* Od knjige: „Časovi književne zabave“, ki jo izdaja Velimir Gaj v Zagrebu, prišla sta nedavno na svetlo 5. in 6. zvezek. Med družimi članki zanimajo nas osobito „Poviestne crtice o narodnom kazalištu u Zagrebu“, ki jih je izdajatelj posnel iz svojih zapiskov. V teh črticah, ki segajo od 1848. do 1860. leta, popisuje on po imenu vse gledališčine igre, ki so se predstavljale na zagrebškem narodnem gledališču, in kaže mnogo „discrimina rerum“ tega gledališča. Ves repertoar je zapisan v zgodovinske te črtice, ki so zares jako zanimive — in to še posebno nam, ki stojimo v prvem letu, kar se je slovenski dramatik odprlo — javno deželno gledališče v Ljubljani. Iz mnogega obzira priporočamo tedaj zvezek 5. in 6. V. Gajeve knjige „Časovi književne zabave“ ljubljanskemu dramatičnemu društvu.

Lepoznanski del.

Smrt Smail-Age Čengića.

Po Ivanu Mažuranić-u, poslovenil Janez Bilc.

(Dalje.)

IV.

Harač.

Gacka polje, lepo ti si,
Kedar glada ni v tebi,
Glada ljutega in siromaštva!
Al te danes stisnili so revno
Krvni moži in orožje svetlo,
Bojni konji, belkasti šotori,
In železje, in verige grozne.

Kaj možje, kaj hoče orožje svetlo,
Kaj li konji? ino kaj šotori?
Kaj orožje? kaj verige grozne?
Smail-aga zbira krvni harač *)
Tam po Gackem in okoli njega.
Sredi polja je razpel šotore,
Razposlal je haračlije **) ljute,
Haračlije, volki jih izjedli,
Ter cekin od glave rúmen išče,
Tolstega od ognja išče ovna.
In za harem si devico išče.

Haračlije jezdijo od iztoka,
Rajo nago vlačijo na repih;
Haračlije jezdijo od zapada,
Rajo nago vlačijo na repih;
Jezd'jo zmaji s severa in juga,
Rajo nago vlačijo na repih.

*) Harač — davek, ki ga raja (kristijan) Turkom plačuje.

**) Haračlija — nabiralec harača.

Raja revna z rokama na hrbtu
Na konopcu sled sledí konjičev.
Bog premili! kaj je raja kriva?
Al je kriva, da morí glád Turka?
Al je kriva, da slabost jih bije?
Kaj je kriva? — Kriva, da je živa,
In da nima, kar Turčinu treba:
Zlata r'menga ino bel'ga kruha.

Med tem aga z dobrim konjem
Pred šotorom se igraje
S sulieo oko bistro vadi,
In desnico hlabro uri.
Turke druge zdaj izmaga v skoku
Konja brzega, zdaj s sul'co,
Dober junak, da je človek taki!

Ko zagleda hlapce ljute,
Kakšen plen da mu peljajo,
Zaletí se kakor strela
Na rumencu, dobrem konju,
Ter dirjaje skušnje dela,
Z roko vrže ostro sulco.
Prvi vlaški glavi jo nameni.

Ali tudi dobremu junaku
Včasi hlabra roka ne zadene.
Zdaj hotela tako je nesreča.
Se spodtaknil brzi je rumenec,
Zažvižgala sulica je zvita,
Ter u krivem letu lahkokrila
Namest janca volka je zadela,
In Saferu, ki je vlačil vlaha *)
Reva luč iz glave je izbila.
Prhne oko na zeleno travo,
In Turčina črna kri oblije.
Turk zacvili, kakor kača ljuta;
Aga plane, kakor plamen živi:
Oj sramota takemu junaku
Zbirat harač, harača ne zbrati
Džilit **) vreči, cilja ne zadeti,
Kaj še Turke slepit' mesto raje,
Da se smeja mu kristjan hudobni.
Plane aga, kakor plamen živi;
Oj gorjé kaj bo od zdaj s kristjani,
Ker do zdajci so že krivi bili!

„Mujo, Haso, Omere, Jašare,
Brzo, psice, konje dobre
Po poljani zaigrajte,
Da kristjane vidimo dirjati!“
Rjuje aga, ko bik ljuti.

Hlapci brzi brzo poslušali.
Zaigrali po poljani konje.
Vpitje sliši hlapcev se na konjih,
Konjska podkev sliši se pod hlapci,
Vriš kristjanov sliši se za konji.
Prvi časek meniš, da pretekla
Lastavca bo raja, konje vile;
Drugi časek razločit' ne moreš,
Al hitreji konji so, al raja;
Tretji časek konji prehiteli
Revno rajo; ta zastajat' začne.
Da četrti časek pa pogledaš,
Revna raja padala na tla je,
Vlačijo po tleh jo konji brzi,
In po prahu in po blatu,
Izpod mesta Hektorove Troje,
Ko bogovi so jo zapustili.

*) Vlah — kristijan.

**) Džilit — sulica.